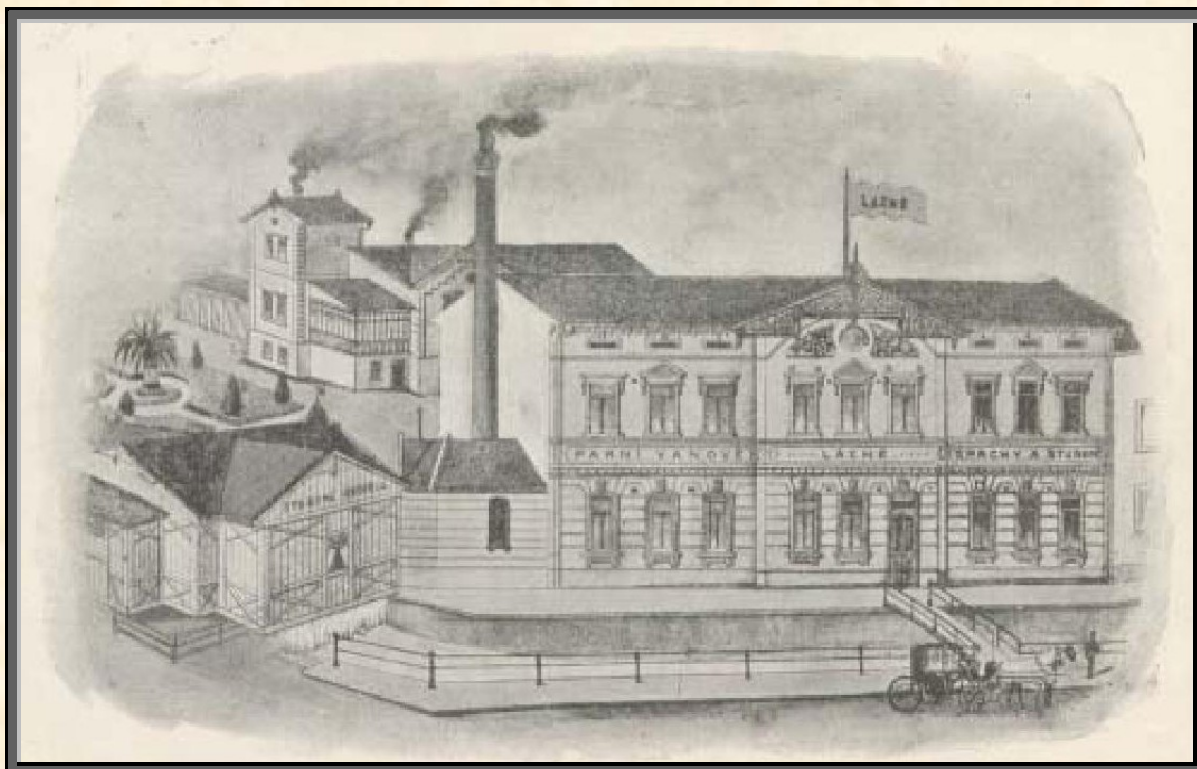

Parní lázně Černá

Velkou podnikatelskou odvahou projevila na konci 19. století majitelka hostince Pančava Terezie Procházková, když na svém pozemku v dnešní ulici Za Mlýnem zřídila parní lázně. Návštěvnost lázní byla chabá, Přerované se totiž v zimním období nebyli zvyklí koupat. Průlom nastal až v roce 1899, kdy lázně převzala její dcera Veronika Černá. Ta je velkou přestavbou zmodernizovala a nechala v nich vystavět i dvanáctimetrový bazén, který byl napouštěn vodou ze Strhance, protékajícího v těsné blízkosti domu. Lázně sloužily ke koupelím i relaxaci veřejnosti hlavně v první polovině 20. století. Ještě v 60. a 70. letech v tamním skromném bazénu probíhala výuka plavání. Dnes na jejich místě stojí penzion Labuť.

Lázně Černá se nacházely v ulici Za Mlýnem. Kresba zachycuje podobu objektu, jak vypadal v roce 1910. Dnes na jeho místě stojí penzion Labuť

Ve 2. polovině 19. století existovaly na Velké Dlážce sírové lázně, které byly inspirací k pozdějšímu přejmenování ulice na Lázeňskou. V roce 1870 zřídila Terezie Procházková, majitelka hostince Pančava, na svém pozemku za mlýnem lázně podle projektu Alberta Mrkvy. Nacházelo se v nich šest van, tři místnosti pro páru a sprchy, dvoumetrový bazén a svlékárny. V roce 1887 je majitelka zrekonstruovala. Návštěvnost lázní ale nebyla velká, protože Přerované se tehdy v zimě příliš nekoupali. Sezona počínala prvním květnem a trvala jen tehdy, pokud bylo teplo. Až po několika letech byly vanové lázně otevřeny i v zimě, a to tři dny v týdnu. Na zbohatnutí tato živnost rozhodně nebyla. Denně byly jedna až dvě koupele, někdy žádná. „Všechny funkce v lázních od topiče až po maséra tehdy zastával jistý pan Tichý, který pak také zavedl parní lázně v zimě. Ale to musel vždy sehnat aspoň deset hostů a přinést od nich peníze dopředu, aby bylo zaručeno, že přijdou,“ přiblížil provoz lázní ředitel Státního okresního archivu v Přerově Jiří Lapáček. Jak lázně prosperovaly, je nejlépe vidět na tom, že během času pohltily značný majetek Terezie Procházkové, který sestával z vedlejšího hostince a velkého domu ve městě.

Zapomenutý Přerov

Lázním se začalo dařit za Terezie Černé

Teprve poté, co v roce 1899 převzala lázně její dcera Veronika Černá s manželem, došlo k jejich rozvoji a zvelebování. Černí postavili novou kotelnu a přímo na potočku Strhanci zřídili říční lázně, které lidé často navštěvovali. Lázeňskou budovu zvedli o poschodí a získali tak místnosti pro svlékárny a pro páru. V přízemí rozšířili vanové lázně a postavili nové parní lázně, sprchy a místnost pro maséra. Lázně měly na tehdejší dobu moderní zařízení, vytápělo je ústřední topení a svítilo se elektrickými světly. Veronika Černá tehdy vsadila na reklamu a návštěvnost lázní stoupala. Ještě před 1. světovou válkou uvažovala majitelka o zásadní přestavbě, ale válečné události její záměr překazily.

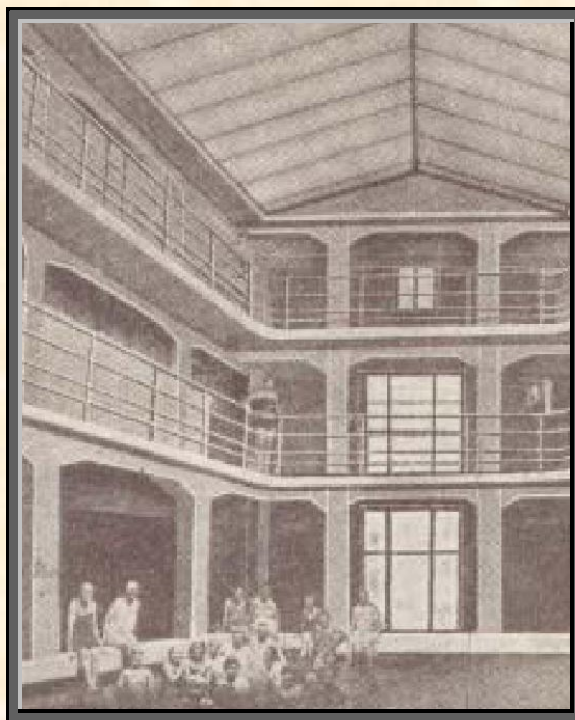
V letech 1924–1925 nechala majitelka lázní vypracovat plány kotelny, strojírny a prádelny a začala se zabývat i stavbou bazénu. V létě roku 1925 se započalo se stavbou komína, filtračních jam na čištění vody a kotelny. Do provozu byly stavby uvedeny ještě před zimou. V dalším roce byla postavena strojírna a prádelna. Prádelna disponovala zařízeními jak k praní a ždímání prádla, tak i k žehlení a mandlování. Prádelna byla uvedena do provozu na podzim roku 1926 a na jaře byla otevřena také pro veřejnost.

Za zmínku určitě stojí i krytý bazén, který se stal součástí lázní a mnozí Přerované si jej pamatují z doby povinného školního plavání v 60. a 70. letech minulého století. Při předprojektové přípravě byly prostudovány všechny významné lázně v republice a také v zahraničí. Plány vypracoval pro celou stavbu - bazén, suchou a mokrou páru, sprchy, umývárny, společenský sál a odpočívárny – známý přerovský architekt Robert Motka. Projekt byl ukázkou moderní konstrukce a kladl na stavitele - Františka Volfa, značné požadavky, neboť kromě obvodových cihelných zdí, v patrech vyztužených železobetonovými pásy, byla celá konstrukce železobetonová a spočívala na jednotlivých pilířích. Se stavbou se započalo v červenci 1927 a práce postupovaly velmi rychle.

První návštěvníci se v krytém bazénu o délce 12,5 metru okoupali už v březnu roku 1928. Bazén se plnil vodou ze Strhance, která se čistila filtry. Pro lázeňské účely byla podle posudku profesora Jana Kabelíka, který byl prosektorem Moravské zemské nemocnice v Olomouci, vhodnější než voda studniční, protože byla mnohem měkčí. Jen v době, kdy byla voda v Strhanci kálná, tak se bazén plnil vodou ze studny. Voda přicházela do bazénu z kotelny ohřátá na 23–25 °C. Nad bazénem byly ochozy se dvěma galeriemi, nesené devíti pilíři, které vedly až ke střeše. Na první galerii byly pohodlné kabiny pro páru, s odpočívadly k ležení, na druhé byly menší kabiny pro bazén. Celkem jich bylo padesát.

Nejmodernější lázně v republice

Jedinečné byly sluneční lázně na střeše objektu, kde byl pískový násyp, ozdobený květinami. Vpředu v budově se nacházela společenská místnost, pod kterou byla mokrá a suchá pára, tato místnost byla sprchami spojena s bazénem. Celá budova byla prosvětlena díky velkými okny v přízemí a v galeriích se nad celým bazénem rozkládala dvojité skleněná střešní konstrukce. Večer byla osvětlena velkými počtem žárovek. Bazén byl vytápěn ústředním topením uloženým v kanálech pod podlahou. Lázně Černá patřily ve 30. letech k nejmodernějším stavbám toho druhu v republice.

Na koupání v lázních Černá vzpomíná několik generací. Nad bazénem se nacházely dva ochozy a prosklená střešní konstrukce

Zapomenutý Přerov

Na koupání a relaxaci v lázních vzpomínají celé generace Přerovanů. „Chodili jsme na Černou v páté třídě na kurz plavání, naši instruktorkou byla paní Koplíková. Když jsem se při poslední hodině topila, tak mi paní Koplíková podala do vody bidlo a tak mě před zrakem maminky, která se zrovna přišla podívat, vytáhla z vody,“ zavzpomínala na 70. léta Jana Zedková z Přerova. Do Přerova se za výukou plavání sjížděli i školáci z okolí. „My jsme na Černou jezdili ze školy v Brodčku, bylo to v roce 1973,“ doplnila vzpomínky Jana Zaccpalová. Pamětníci, kteří byli tehdy dětmi, vzpomínají i na pochoutku, kterou se vždy po hodině ve vodě odměňovali. „Rádi jsme si kupovali chleba s hořčicí, stál padesát haléřů a moc nám po plavání chutnal,“ dodala Jana Poláková z Rokytnice u Přerova. „Do lázní jsme chodili pravidelně v sobotu nebo v neděli s mým tatínkem. Já jsem se v bazénu učila plavat a tatínek si tam zašel do páry nebo k holiči. Rádi jsme také odpočívali na lehátkách, tatík si dal pivo, já jsem dostala limonádu a čokoládu,“ přiblížila dobu na začátku 70. let Dagmar Cagášková z Přerova.

Zimní lázně Za Mlýnem byly na konci roku 1977 uzavřeny kvůli havarijnímu stavu kotelny. V roce 1978 byl otevřen nový 50metrový krytý bazén na Velké Dlážce a staré lázně byly ponechány napospas osudu. Objekt dlouhá léta chátral, než jej koupil nový majitel. Ten zdevastované lázně přebudoval na penzion Labuť. Mimopřerovským hostům se otevřel v roce 2006. Zašlou slávu bývalých lázní teď připomínají jen snímky na stěnách penzionu.

Zdroj: Přerovské listy (2018)